

צילום: גדי דגון

100 שקל אחרונים. 12 צ'קים דחויים

המחאה מתחילה ברוטשילד

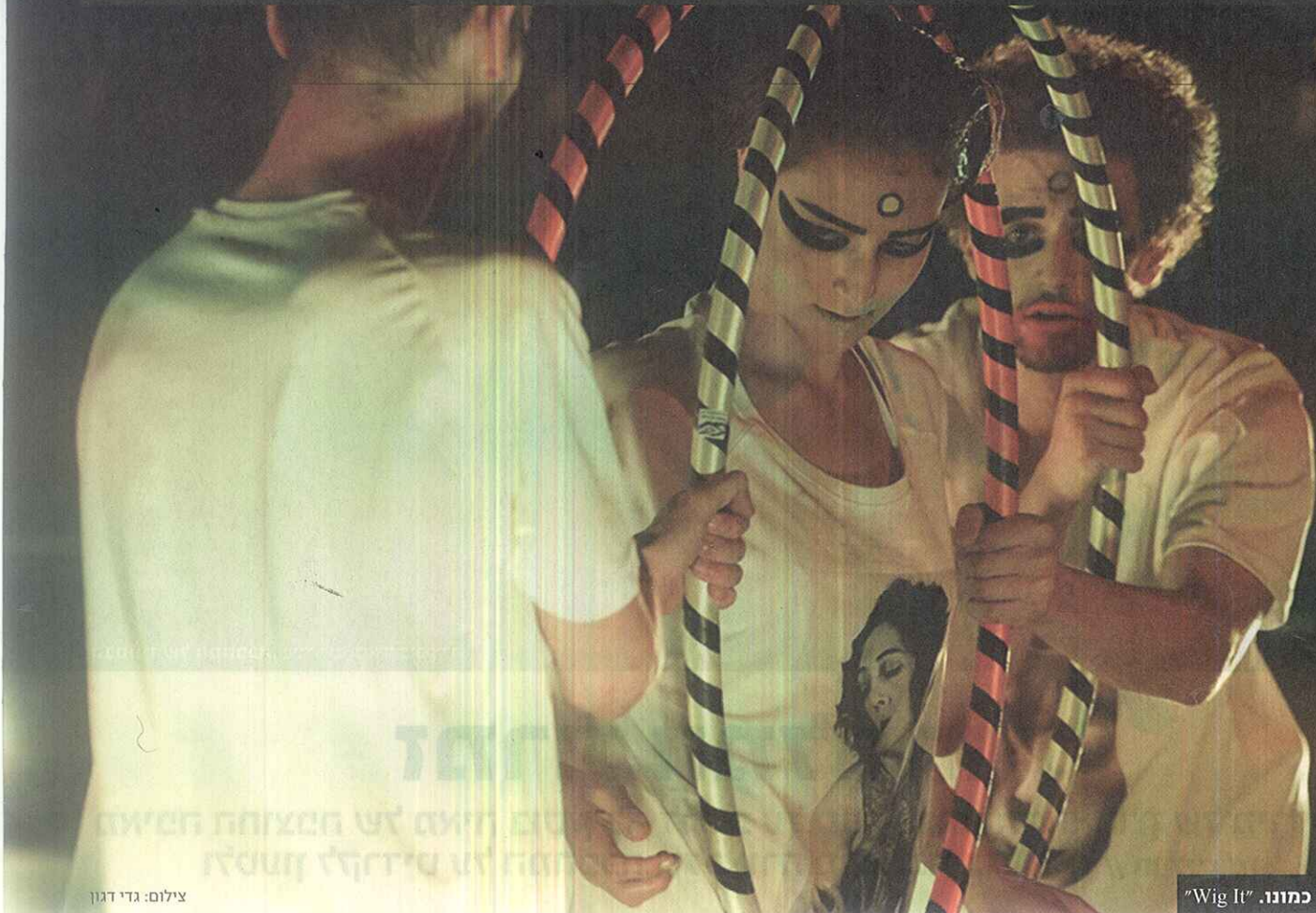
פסטיבל הרמת מסך הוותיק הוא מוסד חיוני למחול העצמאי בישראל. 12 צ'קים דחויים, העבודה הפוליטית והמעולה של אלה רוטשילד, היא רק דוגמה אחת עד כמה עוקצני, חי ורלוונטי האירוע הזה יכול להיות // יעל אפרתי

אין מה לדבר".
העבודה של רוטשילד היא אחת מ-13 יצירות מחול שיועלו בככורה בפסטיבל הרמת מסך (11.11-21.11, סוזן דלל). קשה להגזים בחשיבותו של המוסד הזה, שנהגה על ידי המחלקה למחול במשרד החינוך והתרבות לפני 25 שנים.
מקימיו זיהו קבוצה חשובה של כוריאוגרפים עצמאיים, בעלי ניסיון ביצירה ובעבודה עם אנסמבלים קטנים, שאין להם כמה להעלות בה את עבודותיהם. הקבוצה הזאת - בניגוד ליוצרים מוכרים שעברו במסגרתן של להקות גדולות וממוסדות כמו בת שבע ולהקת המחול הקיבוצית - לא זכתה ליהנות מתמיכה ממסדית שוטפת. לכוריאוגרפים צעירים בראשית דרכם יש את תחרות "גוונים במחול", המתקיימת גם היום ובמסגרתה זוכים יוצרים בלתי מנוסחים לחסות הדואגת למכלול תחומי ההפקה הבימתית (שיווק, פרסום, תפעול ועוד) ומאפשרת להם להתרכז ביצירה

ממצוקת הדיור. היא מהדהדת את המועקה של הצעירים ושל הצעירים פחות, של בעלי המשפחות, היוצרים, הפקידים, כל מי שמגלה שמהו כאן נטול אופק.
המבט מפסיק להיות צלול ונדרש מאמץ מיוחד כדי להפנים שלא יהיה כאן סוף טוב. ממש בסוף העבודה, בתמונה סוריאליסטית וחזקה, אחת הרקדניות, אריאל פרידמן, מונפת אל על בידי שני רקדנים. היא כבר מתה וגופתה כמו עפה מעל העיר ובתיה.
עכשיו, כשנשאר רק לקבור אותה, היא נטמנת בארון קבורה ואז מציבים אותו באופן אנכי המשתלב בנוף בתי העיר. רוטשילד, בחיתוך דיבור חד וענייני, פונה אז לקהל ואומרת: "כפי שאתם רואים, מדובר בקומפלקס יוקרתי, משופר ומצונן, חדש דנדש.

7 שנו רגע אחד ספציפי, לקראת סוף 12 צ'קים דחויים" - יצירת המחול החדשה של אלה רוטשילד - שבו נחשף הבית שעל הבמה. חלון נבקע באחת, ומתוכו, משני צדיו ומאחוריו מגיחים פניהם של עשרות רקדנים. העיניים שלהם קרועות לרווחה, הם מסתכלים לנקודה מרוחקת ונדמה שהמאמץ המתרכז כולו בעיניים מעכיר את המבט. התמונה הזאת נשארת שעות רבות לאחר שרואים אותה. היא משרה תחושה של ריקנות, של דיווש נמרץ במקום. על 12 צ'קים דחויים" נמטר מהפקת פסטיבל הרמת מסך שמדובר בעבודה השואבת את השראתה מהמציאות המוכרת שבה "צעירים רבים מוצאים את עצמם במירוץ אכזרי, מתחרים על דירות ראויות למגורים", אבל היא מדברת על כולנו והנושא שלה קשה בהרבה

אחת הרקדניות מונפת אל על. היא כבר מתה וגופתה עפה מעל העיר ובתיה

בדיוק כמונו. "Wig It"

צילום: גדי דגון

ונייהול חזרות - אבל הוא בעיקר יוצר אמיץ שבעבודותיו אפשר לזהות יכולת להישאר נאמן לעצמו וגם לתקשר היטב עם הקהל. לא קשה להבין למה בחר בעבודה המורכבת ומעוררת המחשבה של רוטשילד, בין היתר בזכות תמהיל טוב של חספוס עם הומור. קוגן בחר להרמת מסך גם את "Wig It" - עבודה חדשה של עידו פדר שעניינה חבורה של "אנשים עכשוויים". אפשר להיות שיפוטיים ולקרוא להם היפסטרים, או בוהמינים כושלים, אבל פדר רואה בהם יותר מאת הקבוצה המושמעת הזו. עבור פדר, מדובר כאן כנציגיו של דור שיש בו משהו כבוי, מנוכר ונטול תקווה. "רואים בהם אנשים בעלי טעם אקלקטי, שהם מתייחסים בשוויון ערך לכל", מסביר קוגן. רוב הציבור יהיה, סביר להניח, עדין פחות בדבריו. אבל בעבודה החדשה של פדר, הוא מציע לראות אותם דווקא כאמנים בפוטנציה שלא מצליחים להבשיל, כי הם מוצפים במידע בלתי פוסק, ברעש, באורות ובתנועה, ואילו הם עצמם נותרים קפואים. פדר מבקש לקחת אותם למסע שיאפשר להם לראות שמה שחסר להם היא יכולת ההבעה העצמית, שהיא היא הגאולה.

פסטיבל הרמת מסך
21.11-11.11, סוזן דלל

עכשיו, לאחר שגייסה 20 רקדנים (כולם משתתפים במסלול להכשרת רקדנים במרכז ביכורי העתים בתל אביב), שאת מסירותם לעבודה היא משכחת בכל הזדמנות, רוטשילד הולכת עמוק יותר. ביצירה שלה משולבות עבודות מקוריות של המעצב זוהר שואף, שבנה במה מרשימה ומורכבת הנחשפת בהדרגה; וגם של המוזיקאי אורי פרוסט שכתב לה את רוב המוזיקה (מקצתה לקוחה מ"רומיאו ויוליה"). "זו פלטפורמה מעולה", אומרת רוטשילד על הפסטיבל, "אני רוצה לעוף עם היצירה שלי. יש מתח עד הרגע האחרון, ואף שנשארו עוד כמה ליטושים זה חלק מהעניין. אסור לוותר על כלום. אני יודעת שבסוף הכל יסתדר". מאחורי רוטשילד ועמיתיה לפסטיבל עומדים מנהליו האמנותיים: איציק ג'ולי - במאי, מחזאי ודרמטורג שניהל את הפסטיבל גם בשנה שעברה (לצד ניהול אמנותי של פסטיבל ישראל); והלל קוגן שממלא את התפקיד לראשונה. קוגן הוא בחירה מצוינת. הוא מצוי בסצנת המחול על כל צדדיה - ריקוד, כוריאוגרפיה

ולהתחרות על חשיפה ופרסום בשדה תחרותי עם תקציבים קטנים, וליוצרים שכבר העלו כמה עבודות על במות מקצועיות יש את הרמת מסך. גם כאן משוחררים היוצרים מעול הביורוקרטיה של ההפקה וזוכים לליווי אמנותי ול-70 אחוז מההכנסות ממכירת הכרטיסים. זה רבע מאה - תקופת נצח כמושגים מקומיים - הבמה הזאת חושפת את שדרת המחול העצמאי בארץ וממשיכה לתרום להצבת המחול במקום טוב על מפת התרבות. אלו נשמעים כמו מעלות פרגמטיות בעיקר, אבל רק מי שזוכר את השממה (או הכמעט שממה) שהייתה כאן לפני שני עשורים יכול להעריך זאת באמת. שיקולים פרגמטיים עומדים גם במרכזה ובכתולדותיה של "12 צ'קים דהויים". רוטשילד מספרת שהעבודה נבעה מתקופה שבה היא נדרה מדירה לדירה ודמייה סטואציה שבה היא בעצם מתוכנת נדל"ן. "באותה תקופה פנו אליי מערייית תל אביב בבקשה להעלות פרפורמנס, והכל התגבש". כך קרה שרוטשילד מצאה את עצמה הופכת "למתווכת שמוכרת את לשכת חולדאי תוך הרפת שבחים על יתרונותיה ונפלאותיה".

9
זה רבע מאה הרמת מסך חושפת את שדרת המחול העצמאי בארץ